

Bruksela, dnia 29.10.2012 r.
COM(2012) 630 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

**DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY DOTYCZĄCE
PRZEKAZYWANIA INFORMACJI NA TEMAT BEZPIECZNEGO STOSOWANIA
CHEMIKALIÓW**

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY DOTYCZĄCE PRZEKAZYWANIA INFORMACJI NA TEMAT BEZPIECZNEGO STOSOWANIA CHEMIKALIÓW

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

Glosariusz

ECHA	Europejska Agencja Chemikaliów
CLP	rozporządzenie (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin
GHS	globalnie zharmonizowany system klasyfikacji i oznakowania chemikaliów
REACH	rozporządzenie (WE) Nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów
RCN	Sieć Przekazywania Informacji o Zagrożeniach
MSCA	właściwe organy państw członkowskich
SDS	karta charakterystyki

1. Wprowadzenie

Unia Europejska opracowywała systemy przekazywania informacji o niebezpiecznych właściwościach chemikaliów i odnoszących się do nich środkach kontroli – odpowiednio od 1967 r.¹ dla substancji i od 1988 r.² dla mieszanin (wcześniej określanych jako „preparaty”). Systemy klasyfikacji stosowane w poszczególnych państwach są jednak różne i nie zawsze kompatybilne ze sobą, co powoduje, że dla danego produktu chemicznego potrzeba kilku etykiet i kart charakterystyki.

W związku z powyższym na Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w 1992 r. udzielono międzynarodowego mandatu w celu zharmonizowania klasyfikacji pod względem zagrożeń do 2000 r. W związku z tym pierwszą wersję globalnie zharmonizowanego systemu klasyfikacji i oznakowania chemikaliów (GHS) zatwierdzono w 2002 r., a jej publikacja nastąpiła w roku następnym. Od tego czasu GHS aktualizowano co

¹ Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawodawczych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz.U. L 196 z 16.8.1967, s. 1-98).

² Dyrektywa Rady 88/379/EWG z dnia 7 czerwca 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawodawczych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz.U. L 187 z 16.7.1988, s. 14-30).

dwa lata. GHS jest systemem Organizacji Narodów Zjednoczonych mającym na celu identyfikację zagrożeń związanych z chemikaliami i powiadamianie użytkowników o takich zagrożeniach za pomocą standardowych symboli (piktogramów) i zwrotów na etykietach opakowań oraz za pomocą kart charakterystyki (SDS).

CLP to rozporządzenie UE w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin³. W rozporządzeniu tym ujednoczono z GHS przepisy unijne dotyczące klasyfikacji, oznakowania i pakowania chemikaliów. CLP ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia człowieka i ochrony środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu swobodnego przepływu substancji i mieszanin oraz stymulowaniu konkurencyjności i innowacji.

CLP weszło w życie w dniu 20 stycznia 2009 r. Zgodnie z tym rozporządzeniem termin dostosowania klasyfikacji substancji do nowych przepisów upłynął dnia 1 grudnia 2010 r. Analogiczny termin dla mieszanin to 1 czerwca 2015 r. Po upływie okresu przejściowego CLP ostatecznie zastąpi wcześniejsze przepisy dotyczące klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji (dyrektywa 67/548/EWG) i obowiązujące przepisy dotyczące preparatów (dyrektywa 1999/45/WE).

Artykuł 34 CLP stanowi, że:

- 1. Do dnia 20 stycznia 2012 r. Agencja przeprowadza badanie dotyczące przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji na temat bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin oraz ewentualnej potrzeby umieszczenia na etykietach dodatkowych informacji. Badanie to przeprowadzane jest w porozumieniu z właściwymi organami i stronami zainteresowanymi oraz w stosownych przypadkach opiera się na odpowiednich najlepszych praktykach.*
- 2. Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących oznakowania, o których mowa w niniejszym tytule, Komisja – na podstawie badania, o którym mowa w ust. 1 – przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oraz – w uzasadnionym przypadku – przedłoży wniosek legislacyjny mający na celu zmianę niniejszego rozporządzenia.*

Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA) oceniła ustalenia ogólnoeuropejskiego badania opinii przeprowadzonego przez Eurobarometr i dodatkowego bardziej szczegółowego badania dotyczącego postrzegania zagrożeń. W następstwie tej oceny w dniu 20 stycznia 2012 r. ECHA opublikowała swoje opracowanie zgodnie z art. 34 ust. 1 CLP. Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie opracowania ECHA zgodnie z art. 34 ust. 2 CLP.

2. Opracowanie dotyczące przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji na temat bezpiecznego stosowania chemikaliów

Rozporządzeniem CLP wprowadza się do prawodawstwa UE kryteria klasyfikacji i zasady oznakowania ustalone na szczeblu ONZ. Podstawowe zasady są właściwie zbliżone do wcześniejszych przepisów unijnych. W rozporządzeniu nałożono na przedsiębiorstwa obowiązek odpowiedniego klasyfikowania, oznakowania i pakowania niebezpiecznych chemikaliów przed ich wprowadzeniem do obrotu.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

Zgodnie z CLP przekazywanie informacji na temat zagrożeń⁴ ze strony chemikaliów w formie oznakowania stanowi główny sposób powiadamiania ogółu społeczeństwa o bezpiecznym korzystaniu z chemikaliów. Oznakowanie zagrożeń określone w CLP obejmuje w szczególności następujące elementy:

- a) piktogram określający rodzaj zagrożenia (zgodnie z załącznikiem V do CLP), jako układ graficzny obejmujący symbol wraz z innymi elementami graficznymi w celu przekazania szczególnych informacji dotyczących danego zagrożenia;
- b) hasło ostrzegawcze wskazujące na odpowiedni stopień zagrożenia, w celu ostrzeżenia czytającego o potencjalnym zagrożeniu (np. ostrzeżenie, niebezpieczeństwo);
- c) zwrot określający środki ostrożności opisuje środki zalecane w celu zminimalizowania szkodliwego działania lub zapobieżenia szkodliwemu działaniu wynikającemu z narażenia na działanie substancji lub mieszaniny niebezpiecznej w związku z jej użyciem lub usuwaniem (zwroty określające środki ostrożności są znormalizowane i określono je w załączniku IV do CLP);
- d) zwrot określający zagrożenie, który definiuje charakter zagrożeń substancji lub mieszaniny niebezpiecznej, w tym, w odpowiednich przypadkach - poziom zagrożenia (zwroty określające zagrożenie są znormalizowane i określono je w załączniku IV do CLP).

Zgodnie z art. 34 ust. 1 CLP ECHA przeprowadziła badanie dotyczące przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji na temat bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin oraz ewentualnej potrzeby umieszczania na etykietach dodatkowych informacji. Podstawę opracowania stanowiły dwa główne elementy:

- a) badanie opinii społecznej przeprowadzone przez Eurobarometr w 2010 r., w którym analizowano stopień zrozumienia przez obywateli UE treści etykiety i zrozumienie piktogramów określających rodzaj zagrożenia. Badanie opinii przeprowadzono na próbie ponad 26 000 osób ze wszystkich państw członkowskich, a jego wyniki opublikowane w 2011 r. uznano za reprezentatywne dla poglądów 500 milionów obywateli w UE;
- b) w 2011 r. zespół europejskich naukowców specjalizujących się w dziedzinie postrzegania zagrożeń, badań nad nimi i ich analizy przeprowadził dodatkowe badanie jakościowe w celu ustalenia kolejnych aspektów percepcji społecznej i indywidualnych wzorców zachowań. Badanie obejmowało wywiady z ponad 240 osobami w trzech państwach członkowskich i miało na celu ustalenie, w jaki sposób respondenci oceniają produkty i w jaki sposób takie oceny łączą się z zachowaniami istotnymi dla bezpieczeństwa.

W dniu 20 stycznia 2012 r. ECHA przekazała Komisji opracowanie pt. „Badanie dotyczące przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji na temat bezpiecznego stosowania chemikaliów”⁵. W dalszej części niniejszego sprawozdania przedstawiono główne ustalenia opracowania, ich porównanie z innymi podobnymi sprawozdaniami organizacji uznanych na arenie międzynarodowej (ONZ, UNITAR itp.) i wnioski dotyczące zasadności zmiany CLP.

⁴ Termin „zagrożenie” odnosi się samoistnych zdolności substancji lub mieszanin do wywoływania szkodliwych skutków dla zdrowia człowieka lub środowiska ustalonych zgodnie z kryteriami określonymi w CLP.

⁵ Opracowanie jest dostępne na stronie internetowej ECHA:
http://echa.europa.eu/documents/10162/13559/clp_study_en.pdf.

3. Ustalenia dotyczące przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji na temat chemikaliów

3.1. Rozpoznawalność i zrozumienie piktogramów określonych w CLP oraz innych elementów etykiet

W badaniach opinii publicznej przeprowadzonych na potrzeby opracowania ECHA podkreślono, że poziomy rozpoznawalności i zrozumienia nowych piktogramów określających rodzaj zagrożenia różnią się w znacznym stopniu w zależności od państwa członkowskiego oraz że występuje zasadniczo niski poziom zrozumienia środków bezpieczeństwa, które należy podjąć w trakcie stosowania produktów chemicznych. Badania te wskazują poza tym, że większość respondentów uważała, iż są jedynie umiarkowanie poinformowani lub słabo poinformowani o zagrożeniach związanych z produktami chemicznymi.

Badanie opinii publicznej przeprowadzone przez Eurobarometr wykazało w szczególności, że w skali całej UE najbardziej powszechnym sposobem ustalania, czy dany produkt chemiczny jest niebezpieczny, jest zapoznanie się z instrukcją bezpiecznego stosowania. Powyższe zostało potwierdzone dla produktów uznawanych za najbardziej niebezpieczne, np. pestycydów i insektycydów (50 % respondentów zawsze czyta instrukcje bezpiecznego stosowania przed użyciem tych produktów). Natomiast w przypadku innych kategorii produktów, np. produktów do pielęgnacji samochodów i detergentów wykorzystywanych w gospodarstwach domowych mniej niż jedna trzecia respondentów czyta instrukcje bezpiecznego stosowania przed użyciem produktu.

W drugim badaniu dotyczącym postrzegania zagrożeń podkreślono, że korelacja pomiędzy postrzeganiem zagrożenia i zachowaniem w zakresie bezpieczeństwa jest stosunkowo niska. Oznacza to, że postrzeganie zagrożenia nie stanowi samo w sobie wystarczającego bodźca dla bezpiecznego zachowania. Przeciwnie – wydaje się, że to zachowanie emocjonalne i dotychczasowe doświadczenia odgrywają znacznie ważniejszą rolę.

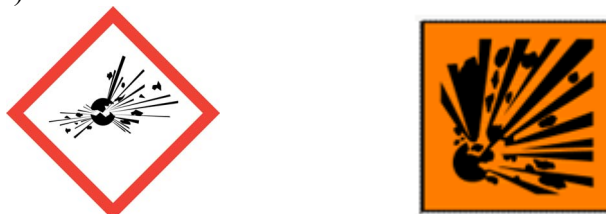
Jak wynika z odpowiedzi otrzymanych w ramach dwóch powyższych badań uwzględnionych w opracowaniu ECHA, ogół społeczeństwa dobrze rozpoznaje niektóre nowe piktogramy określające rodzaj zagrożenia (zob. rys. 1), natomiast inne nie cieszą się tak dużą rozpoznawalnością.

Należy przypomnieć, że wiele nowych piktogramów wprowadzonych na mocy CLP zachowuje znaczne podobieństwo do oznakowania obowiązującego na mocy wcześniejszego prawodawstwa Unii; dla niektórych respondentów jedynymi widocznymi różnicami są kolor tła (pomarańczowy na starym oznakowaniu - biały na nowym) i kształt oznakowania (kwadrat w przypadku starych piktogramów i czerwony romb w przypadku nowych piktogramów określonych w CLP).

Rys. 1: Nowy pictogram dotyczący łatwopalności określony w CLP i jego poprzednia wersja - bardzo wysoka rozpoznawalność przez ogół społeczeństwa (ponad 80 %).

Również znaczenie pictogramów mających podobną poprzednią wersję jest często rozumiane prawidłowo (zob. rys. 2).

Rys. 2: Nowy pictogram dotyczący materiałów wybuchowych określony w CLP i jego poprzednia wersja - bardzo wysoki poziom zrozumienia przez ogół społeczeństwa (ponad 80 %).

Nie jest zaskoczeniem, że nowe pictogramy określone w CLP, które nie mają „poprzedniej wersji” we wcześniejszym prawodawstwie Unii, są bardzo słabo znane lub rozumiane przez ogół społeczeństwa (zob. rys. 3).

Rys. 3: Nowy pictogram dotyczący poważnego zagrożenia dla zdrowia określony w CLP, który wcześniej nie występował - bardzo niska rozpoznawalność i zrozumienie jego znaczenia przez ogół społeczeństwa (odpowiednio 20 % i 12 %).

W niektórych szczególnych przypadkach ustalenia były jednak dość zaskakujące:

- nowy pictogram przedstawiający wykrzyknik (zob. rys. 4) był znany 59 % respondentów pomimo tego, że w systemie unijnym nie występował poprzednio podobny symbol. Znaczenie (zagrożenie dla zdrowia)⁶ rozumiało jednakże tylko 11 % badanych osób;
- znaczenie pictogramu przedstawiającego czaszkę i skrzyżowane piszczele (zob. rys. 5) rozumiała tylko jedna trzecia respondentów, natomiast inne badania wskazywały na znacznie wyższy poziom zrozumienia⁷.

⁶ Uważa się, że znajomość symbolu wynika z tego, że ludzie napotykają wykrzyknik w różnych kontekstach, np. na znakach drogowych.

⁷ Badanie dotyczące ochrony środowiska 108 (2008) 419-427 i projekt krajowego hiszpańskiego instytutu ochrony konsumentów „Bezpieczeństwo produktów. Piktogramy – bezpieczeństwo i zagrożenia” – 2011 r. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, że w badaniu ECHA konsumentów proszono bezpośrednio o

Rys. 4: Nowy piktogram dotyczący zagrożenia zdrowia określony w CLP jest znany 59 % ogółu społeczeństwa, natomiast tylko 11 % rozumie jego treść.

wskazanie znaczenia, nie podając im wykazu możliwych odpowiedzi, a możliwe jest, że w innych badaniach stosowano taką odpowiedź.

Rys. 5: Nowy piktogram dotyczący toksyczności ostrej określony w CLP i jego wcześniejszy odpowiednik, – niski poziom zrozumienia przez ogół społeczeństwa (33 %).

Odnosnie do haseł ostrzegawczych badanie Eurobarometru wykazało, że większość obywateli UE uważa, że słowo „niebezpieczeństwo” ma mocniejsze znaczenie niż słowo „ostrzeżenie”. Wyniki w kilku państwach członkowskich były jednak inne, co świadczy o tym, że standaryzacja i tłumaczenie w 27 państwach członkowskich z uwzględnieniem różnych języków pozostaje wyzwaniem.

Wreszcie należy stwierdzić, że nie przedstawiono żadnych jednoznacznych ustaleń dotyczących zrozumienia zwrotów określających zagrożenie i zwrotów określających środki ostrożności. Ze względu na znaczenie tych elementów w przekazywaniu informacji o zagrożeniach należy zatem przeprowadzić dalsze rozpoznanie w celu oceny poziomu zrozumienia zwrotów określających zagrożenie i zwrotów określających środki ostrożności.

3.2 Potrzeba przeprowadzenia działań i szkoleń na rzecz podnoszenia świadomości

Pierwszym konkretnym wnioskiem wynikającym z poziomów rozpoznawalności i zrozumienia piktogramów określonych w CLP jest konieczność przeprowadzenia działań informacyjnych zwiększających rozpoznawalność i zrozumienie nowych oznaczeń określonych w CLP.

Należy zwrócić uwagę, że pomimo iż nowe oznakowanie jest obecnie obowiązkowe wyłącznie w odniesieniu do substancji, to większość produktów chemicznych będących obecnie w powszechnej sprzedaży stanowią mieszaniny, w odniesieniu do których CLP zacznie obowiązywać od dnia 1 czerwca 2015 r. Niemniej jednak ważną rzeczą jest poprawa stanu wiedzy społeczeństwa na temat oznakowania zagrożeń i powiązanych środków bezpieczeństwa oraz działania na rzecz ich lepszego rozumienia.

Zgodnie z wnioskami z badania ECHA działania informacyjne muszą uwzględniać krajowe modele postrzegania zagrożeń, powinny być adresowane do ogółu społeczeństwa, a także do konkretnych grup odbiorców, np. rodzin, jednoosobowych gospodarstw domowych, dzieci w wieku szkolnym itp., i wykorzystywać różnorodne środki dydaktyczne (strony internetowe, materiały audiowizualne itp.).

W rzeczywistości postrzeganie zagrożeń związanych z niektórymi produktami chemicznymi różni się zasadniczo w zależności od państwa członkowskiego, a także w zależności od różnych podgrup ludności w tym samym państwie członkowskim. Zatem działania komunikacyjne i informacyjne będą musiały zostać skierowane do odbiorców z poszczególnych państw w zróżnicowany sposób, z uwzględnieniem barier językowych i

właściwych kanałów komunikacji, np. inteligentnych aplikacji medialnych, mediów społecznościowych.

W ujęciu bardziej ogólnym powyższe działania powinny być ukierunkowane na:

- odświeżenie wiedzy / zapoznanie społeczeństwa z nowymi piktogramami i hasłami ostrzegawczymi;
- zachęcanie ogółu społeczeństwa do tego, aby naprawdę zapoznać się z treścią etykiety i zastanowić się nad piktogramami, zwrotami określającymi zagrożenia i zwrotami określającymi środki ostrożności w celu podniesienia świadomości;
- powiadamianie o ewentualnych konsekwencjach niewłaściwego posługiwania się produktami niebezpiecznymi w celu ograniczenia fałszywego poczucia bezpieczeństwa.

Działania na rzecz podnoszenia świadomości należy dopasować do zdolności instytucjonalnych i dostępnych zasobów podmiotów publicznych i prywatnych zaangażowanych w takie działania. Należy je również dostosować do różnych okoliczności, a ukierunkowane informacje powinny być dostępne, np. w punktach sprzedaży, miejscach publicznych, szkołach i domach.

Wśród grup docelowych dzieci stanowią grupę najbardziej narażoną i powinny być dobrze poinformowane o zagrożeniach związanych z produktami. Należy opracować specjalne materiały edukacyjne do rozpowszechniania w szkołach – niektóre państwa członkowskie prowadzą już takie działania⁸.

Zarówno w zakresie przygotowania, jak i wykonania badania ECHA opierała się na szeroko zakrojonych konsultacjach z Siecią Przykazywania Informacji o Zagrożeniach (RCN) Europejskiej Agencji Chemikaliów utworzoną jesienią 2008 r. Jednym z zadań RCN jest ustanowienie mechanizmu do celów wymiany informacji, doświadczeń, studiów przypadku i dobrych praktyk pomiędzy osobami zajmującymi się koordynacją przekazywania informacji o zagrożeniach we właściwych organach ds. REACH i w ECHA. Dzięki sieci jej członkowie będą mogli spełnić swoje potrzeby w zakresie przekazywania ogółowi społeczeństwa informacji o zagrożeniach i bezpiecznym stosowaniu chemikaliów, unikając sprzecznych komunikatów ze strony władz publicznych i ustanawiając najlepsze praktyki w zakresie przekazywania informacji o zagrożeniach.

Ponadto regularne kontakty ECHA z właściwymi organami państw członkowskich i ich ekspertami ds. CLP, jak również jej kontakty z krajowymi centrami informacyjnymi w zakresie CLP (za pośrednictwem sieci HelpNet krajowych centrów informacyjnych w zakresie REACH i CLP) umożliwiają Agencji podtrzymywanie i koordynację działań na rzecz podnoszenia świadomości w odniesieniu do CLP.

3.3. Wygląd produktu i informacje o zagrożeniach na etykiecie

W opracowaniu ECHA ustalono, że komunikaty dotyczące zagrożeń związanych z produktem chemicznym przedstawione jednoznacznie lub pośrednio za pomocą opakowania mogą mieć

⁸ Sieć Przekazywania Informacji o Zagrożeniach stanowi instytucjonalne forum służące celom dzielenia się doświadczeniami przez państwa członkowskie w zakresie przekazywania informacji na temat bezpiecznego stosowania chemikaliów: <http://echa.europa.eu/en/web/guest/about-us/partners-and-networks/risk-communication-network>.

silniejsze oddziaływanie niż komunikaty na oznakowaniu określonym w CLP. Przykładowo wszystkie wymienione poniżej czynniki mogą mieć istotny wpływ na postrzeganie zagrożeń:

- kształt i kolor opakowania (np. kolory czerwony/czarny w przeciwieństwie do zielonego/białego);
- obecność na produkcie elementów wizualnych kojarzonych z „niewinnością” (np. wizerunki dziecka, matki, kwiatu, drzewa itp.);
- rozpoznawalność marki i uznanie dla niej;
- wyobrażenie, że produkt jest bardziej „naturalny” niż przemysłowy, spowodowane niejednoznacznymi elementami wizualnymi (wzór przedstawiający dzikie zwierzęta, las itd.).

W opracowaniu ECHA zaleca się, aby zachęcać przemysł do lepszego dopasowania wyglądu i opakowania produktu do informacji o zagrożeniach przedstawianych na etykietach, z wykorzystaniem czynników behawioralnych w celu wzmocnienia komunikatu znajdującego się na etykiecie, co posłuży propagowaniu odpowiedniego bezpiecznego zachowania konsumentów. Faktycznie według ECHA *atrakcyjne opakowanie nie powinno powodować, że konsument zignoruje lub nie potraktuje z wystarczającą uwagą ostrzeżeń, które są obowiązkowe na mocy CLP.*

Zatem starania mające na celu dostosowanie „komunikatów” dotyczących zagrożeń związanych z produktem do wyglądu opakowania i treści etykiety mogą stanowić potencjalny sposób podniesienia świadomości i poprawy zachowań w zakresie bezpiecznego stosowania chemikaliów. Organy władzy, producenci i dystrybutorzy mogliby – w ramach dobrowolnej inicjatywy sektora publicznego i prywatnego – dążyć do propagowania działań samoregulacyjnych w tej dziedzinie (należy to wziąć pod uwagę, ponieważ mają już miejsce pewne inicjatywy, w ramach których przemysł przeprowadził dobrowolne kampanie informacyjne mające na celu podniesienie świadomości i promowanie bezpiecznego stosowania produktów⁹).

Wreszcie należy również uznać, że wcześniej przeprowadzone badania dotyczące postrzegania przez konsumentów ostrzeżeń o zagrożeniach wskazały, iż uwagę konsumentów może odwrócić zbyt wiele informacji na etykiecie dotyczących wszystkich ewentualnych zagrożeń¹⁰. Ostrzeżenia ukierunkowane na konkretne zagrożenia (analogicznie do piktogramów) mogą natomiast spowodować wzmożenie uwagi, tym samym zwiększając poziom ochrony konsumentów.

Ewentualne zmiany wymogów dotyczących oznakowania powinny zatem polegać na uproszczeniu treści i układu graficznego, zamiast dodawania dalszych informacji.

3.4. Nowa analiza po 2015 r.

Jak wskazano powyżej, obydwa badania opinii dostarczyły informacji dotyczących rozpoznawania i rozumienia (lub ich braku) podstawowych elementów przekazu informacyjnego o zagrożeniach i poszczególnych piktogramów określonych w CLP. Wyniki

⁹ <http://www.cleanright.eu/>.

¹⁰ Badanie dotyczące zrozumiałości etykiet na podstawie dyrektywy 88/379/EWG dotyczącej preparatów niebezpiecznych z 1999 r. – Komisja Europejska DG III; GHS ONZ, wydanie czwarte, 2012 r., załącznik 5 Oznakowanie produktów według prawdopodobieństwa powstania urazów.

tych badań wskazują, że piktogramy określające rodzaj zagrożenia są bardzo słabo znane lub rozumiane.

Nie jest to zaskoczeniem, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że przedmiotowe przepisy tytułu III i IV CLP dotyczące *informowania o zagrożeniu za pomocą oznakowania i opakowań* weszło w życie odnośnie do substancji w dniu 1 grudnia 2010 r. (zob. art. 62 CLP).

Oprócz tego zdecydowana większość produktów chemicznych stosowanych przez konsumentów to w rzeczywistości mieszaniny składające się z kilku substancji. Przepisy CLP dotyczące mieszanin wejdą w życie z dniem 1 czerwca 2015 r. W okresie przejściowym w odniesieniu do mieszanin będzie mieć nadal zastosowanie poprzedni system oznakowania i piktogramy określające rodzaj zagrożenia (dyrektywa 1999/45/WE). Konsumenci będą zatem nadal mieli do czynienia ze starymi piktogramami na produktach chemicznych, które kupują.

Biorąc pod uwagę, że w art. 34 ust. 1 CLP określono termin 20 stycznia 2012 r., badanie ECHA musiało zostać przeprowadzone nieco przedwcześnie w związku z tym, że badanie Eurobarometru prowadzono w okresie (od listopada do grudnia 2010 r.), gdy ogół społeczeństwa miał niewielkie szanse na zetknięcie się w rzeczywistości z nowymi piktogramami określającymi rodzaj zagrożenia. Kiedy w ramach badania jakościowego (w lipcu 2011 r.) podjęto starania w celu zebrania większej ilości informacji, obowiązek stosowania nowych piktogramów określonych w CLP do celów oznakowania i pakowania substancji miał zastosowanie przez niespełna rok, a oznakowanie mieszanin podlegało niemal wyłącznie wcześniejszemu prawodawstwu.

Należy zatem w późniejszym terminie ponownie przeanalizować poziom zrozumienia oznakowania wśród obywateli Europy, gdy ich doświadczenia i znajomość odnośnie do piktogramów będą większe, najlepiej po wprowadzeniu obowiązku stosowaniu piktogramów określonych w CLP dla mieszanin. Należy przeprowadzić nową analizę wpływu piktogramów określonych w CLP na zachowania obywateli UE w okresie następującym po czerwcu 2015 r.

4. Podsumowanie

W świetle wyników badania ECHA przeprowadzonego zgodnie z art. 34 ust. 1 CLP i innych badań dotyczących tej samej kwestii, nie zaleca się zmian piktogramów określonych w CLP, ponieważ bardziej korzystne będzie umożliwienie społeczeństwu przyzwyczajenia się do nowego systemu globalnego przy stopniowej poprawie całościowego zrozumienia zagrożeń wywoływanych przez chemikalia i promowaniu bardziej bezpiecznego stosowania w szczególności produktów chemii gospodarczej.

Biorąc również pod uwagę fakt, że proponowana zmiana piktogramów określonych w CLP wymagałaby również ponownych negocjacji odpowiednich postanowień dotyczących GHS przyjętych w ramach ustaleń wielostronnych na forum ONZ, zmiana ustaleń dotyczących oznakowania nie przyniosłaby korzyści. Zamiast tego na obecnym etapie działania należy ukierunkować na podnoszenie świadomości i propagowanie wiedzy.

Komisja uważa w związku z powyższym, że obecnie wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany CLP nie ma uzasadnienia i zaleca:

- przygotowanie i przeprowadzenie działań informacyjnych w celu ugruntowania bezpiecznego stosowania chemikaliów przez obywateli UE, koordynowanych / propagowanych przez prowadzone przez ECHA Sieć Przekazywania Informacji o

Zagrożeniach i sieć centrów informacyjnych – najlepiej w okresie bezpośrednio poprzedzającym termin wejścia w życie obowiązku stosowania oznakowania dla mieszanin (1 czerwca 2015 r.);

- zachęcanie producentów i importerów do lepszego dostosowania wyglądu produktu i opakowania do informacji o zagrożeniach na etykiecie;
- zachęcanie do uproszczenia treści i poprawy układu graficznego etykiet dla substancji i mieszanin (np. udzielanie dodatkowych wskazówek dotyczących pomijania pewnych informacji i zasad pierwszeństwa);
- przeprowadzenie dodatkowej analizy zrozumienia bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin w okresie po 1 czerwca 2015 r. (należy uwzględnić również zwroty określające zagrożenie i zwroty określające środki ostrożności).